

เพลงพื้นบ้านดีเกีย: บทบาทการอนุรักษ์ของนักเรียนโรงเรียนเกาะยาวน้อย

Dikir Folk Song: Conservation role of Koh Yao Noi school students

ทยา เตชะเสน¹ ปมนวรัตน์ สามลี² ชนิดา รอดใหญ่³

^{1,2}อาจารย์สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
boran_j@hotmail.com

³อาจารย์สาขาวิชาดนตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
chanida_oil@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาการอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านดีเกีย ในโรงเรียนเกาะยาวน้อย ตำบลเกาะยาวน้อย จังหวัดพังงา โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการลงพื้นที่บนเกาะยาวน้อย จากการสัมภาษณ์ข้อมูล ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอน นักเรียน คณะผู้ร้องเพลงดีเกีย โต๊ะอิหม่าม และชาวบ้านบนเกาะ มีวัตถุประสงค์เพื่อ การศึกษาบทบาทการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านดีเกียและการศึกษา ขั้นตอน ของเพลงดีเกีย

ผลการศึกษาพบว่า การนำ นักเรียนในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการ อนุรักษ์เพลงดีเกีย โดยครูผู้สอนนำเพลงดีเกีย มาเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาต่างๆ เช่น ภาษาไทย ดนตรี ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่น โดยการใช้เพลงในรูปแบบของจัดกิจกรรมการสอนต่างๆ โดยนำเพลงที่ใช้ร้องในขั้นตอนพิธีการแต่งงานของชาวมุสลิมบนเกาะ มีจำนวนเพลง 5 เพลง คือ ดีเกียพาบ่าว ดีเกียสอนบ่าวสาว ดีเกียสรรเสริญอัลเลาะห์ ดีเกียด้ายย ดีเกียสอนหญิง นำโดยโต๊ะอิหม่ามเข้ม กานเรียบผู้นำศาสนาในชุมชน เป็นผู้ถ่ายทอดให้กับนักเรียน ในอดีตใช้เครื่องดนตรี คือ โทณ รำมะนา และไวโอลิน เป็นเครื่องดนตรีประกอบปัจจุบันไม่พบผู้บรรเลงเครื่องดนตรีดังกล่าว ประวัติความเป็นมา เพลงดีเกียมีพัฒนาการมาจากการสวด "ซีกิริ" คือการสวดสรรเสริญต่ออัลเลาะห์ของชาวอาหรับ แพร่กระจายมาประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย เนื้อหาเพลงดีเกีย เป็นการบอกกล่าวให้กับคู่บ่าวสาวการสั่งสอน ว่ากล่าวตักเตือน การใช้ชีวิตคู่ โดยยึดหลักการสอนจาก ศาสนาในศาสนาอิสลาม ปัจจุบันเพลงดีเกียขาดการสืบทอดเนื่องจากผู้คนรุ่นหลังไม่ได้สืบทอด และผู้ที่ร้องได้ก็เสียชีวิตไปหลายท่าน

แนวทางการอนุรักษ์เพลงดีเกีย ๑) ควรสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับเพลงดีเกียในชุมชนอยู่ตลอด เนื่องจากผู้ที่สามารถร้องเพลงดีเกียได้ ปัจจุบันมีน้อย เนื่องจากแก่ชรา และเสียชีวิตไปหลายท่านและการสืบทอดยังไม่มีสถาบันที่คอยชัดเจน ๒) การส่งเสริมให้เพลงดีเกีย อยู่ในหลักสูตรการสอนของวิชาภาษาไทย หรือวิชาสังคมศึกษาของโรงเรียนประจำอำเภอเกาะยาวน้อย เพื่อปลูกฝังให้นักเรียน สามารถร้องเพลงพื้นบ้านที่เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ ๓) การจัดเก็บข้อมูลเสียงร้องเพลงดีเกียอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นหลักฐานทางวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ของชาวมุสลิมบนเกาะยาวน้อยจังหวัดพังงา

คำสำคัญ: ดีเกีย, ด้ายย, ซีกิริ

ABSTRACT

This research studied the music culture of the folk music of the Muslim in Ko Yao Noi, Phang Nga District, which is called “Di-kear”. The research collected Ethnomusicology data from the field by interviewing key individuals such as De Kea Choral Group, Imam, Government Official, and the local people. The purpose of this studied was to study musical process of the song and the guideline to conserve De Kea music.

From the study, De Kear song means the song that was sung in the wedding ceremony of the Muslim on the island. The song was developed from “Zhikr” chanting, the form of chant that tributes the god of Islam among the Arabian group. It was later spread to Malaysia, Indonesia, and the south of Thailand in the form of performing art called Dhikr whereas the Ko Yao Noi local pronounce it “Di-Kayr” or “Di-kear”. The singing is unique and there are processes of singing in the wedding ceremony comprising of 5 types of Di-kear; 1) Di-kear leading the groom, 2) Di-kear teaching the wed, 3) Di-kear praising Allah, 4) Di-kear Da-yai, 5) Di-kear teaching female. The main singers are male in group of 5-10. Currently, the group is led by Imam Shem Kanreab , the successor of Teacher Imam Air. In the past, the accompanying instrument used for these songs were Tone-ramana drum and Violin. However, no one play those instruments in the present. The content of Di-kear involves with the teaching for the wed, to stand firm in doing good, helping each other, and to uphold the teachings of Islam. Di-kear is facing the lack of successor singer as the number of singer decrease.

The guideline on conserving Di-kear. 1) Support and organize Di-kear singing in the community continually as the number of those who are able to sing is slim due to aging and lack of successor, along with the song having no clear record. 2) Promote Di-kear song to be in Thai language or social study class curriculum for local school in Ko Yao Noi in order that the students will be able to sing the song which is their local identity. 3) Record the Di-kear song systematically so that it could be kept as musical-cultural evidence for folk song of the local Islam community of Koh Yao Noi, Phang Nga.

Keywords: Dikea, Dayai, Zikir

1. บทนำ

ความศรัทธาในด้านศาสนาของชาวมุสลิมบนเกาะ มีบทบาท และเป็นแนวทางการใช้ชีวิตคนบนเกาะ เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตตามวิถีแห่งอิสลามตามที่ อัลลอฮ์ ได้วางรากฐานเอาไว้ อย่างเคร่งครัดจากคำสอน จะเห็นได้จากการสร้างมัสยิด หลายหมู่บ้านในชุมชน การเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาในวันศุกร์ การละหมาด คือความมุ่งมั่นในการปฏิบัติในศาสนา ส่วนผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมีอยู่เป็นส่วนน้อย เช่น เจ้าหน้าที่ทางราชการที่ไปประจำการในหน่วยงานต่างๆ เช่น ที่ว่าการอำเภอหรือสถานีตำรวจ แต่ทุกคนบนเกาะมีความสามัคคี ทำงานร่วมกันได้ภายใต้การอบรม และการเคร่งครัดต่อการทำนุบำรุงศาสนา การเข้าละหมาดและฟังคำสอนของอิหม่าม ผู้ซึ่งเป็นผู้สอนการใช้ชีวิตโดยผ่านการรำเรียนตามหลักของ พระเจ้าตามหลักศาสนา

ในบทความวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเพลงดีเกีย วัฒนธรรมเพลงพื้นบ้าน ของชาวเกาะยว น้อย เป็นการถ่ายทอดและการสอนการใช้ชีวิตของคนบนเกาะอย่างมีเอกลักษณ์ ผ่านตัวเพลงเช่น กลอน หรือทำนองที่ดึงดูดความสนใจให้กับผู้ฟัง ทั้งนี้การเรียนการสอนในโรงเรียนได้นำระบบการร้อง และเนื้อหาของคำร้องมีความหมาย การเล่าถึงประวัติของศาสนา ด้วยการร้องเป็นเพลง มีโครงสร้างแบบเอกลักษณ์สามารถสร้างรูปแบบการสอนวิชาสังคมศึกษาให้กับนักเรียนเพื่อการสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้าน

ตำบลเกาะยวน้อย อำเภอเกาะยว อยู่ในเขตจังหวัดพังงา มีพื้นที่ประมาณ 46.4 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่บริเวณใกล้กับเกาะยวใหญ่มีคนไทยเชื้อสายมุสลิมอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ตำแหน่งที่ตั้งของเกาะยวน้อยตั้งอยู่ระหว่างจังหวัดภูเก็ต กระบี่ และจังหวัดพังงา สามารถเดินทางด้วยเรือโดยสารมายังเกาะยวน้อยโดยใช้ท่าเรือ มาเนาะและท่าเรือหน้าเขา ซึ่งเป็นท่าเรือหลักของเกาะยวน้อยดังนั้นเกาะยวน้อยจึงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ชาวต่างชาติที่ต้องการความสงบเพราะเกาะยวน้อยเป็นสถานที่ที่ยังคงความเป็นธรรมชาติ มีลักษณะการท่องเที่ยวที่ผสมกับวิถีชีวิตแบบชาวบ้านผสมอยู่ มีชายหาดที่สามารถมองเห็นหมู่เกาะจำนวนมากในระยะใกล้ได้ มีหมู่บ้านของชาวมุสลิมหลายหมู่บ้านอยู่บนเกาะ

เพลงดีเกีย เป็นวัฒนธรรมในชุมชนบนเกาะยวน้อย ที่ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมานั้น ประกอบด้วยเนื้อหาบทคำสอนขอแปลงมาเป็นภาษาท้องถิ่น มีบทบาทกับวิถีชีวิตกับคนบนเกาะ เช่นเดียวกับประเพณีอื่นๆ เพลงดีเกียเป็นกลุ่อย่างหนึ่งในการสอนหนุ่มสาวบนเกาะ ใช้ร้องในพิธีการแต่งงาน โดยมีขั้นตอนต่างๆ เป็นรูปแบบของภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหนึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมชาวมุสลิมในพื้นที่ ที่สมควรแก่การสืบทอด ปัจจุบันวัฒนธรรมเพลงดีเกียไม่มีผู้สืบทอดอย่างจริงจังเนื่องจากวัฒนธรรมของสังคมสมัยใหม่ได้ซึมเข้าไปในวัฒนธรรมดั้งเดิม เยาวชนผู้เติบโตได้ออกไปใช้ชีวิตในพื้นที่นอกเกาะ การเป็นอยู่ การใช้ชีวิต รวมถึงประเพณีและวัฒนธรรมดนตรีที่ปฏิบัติอยู่จึงไม่ค่อยมีให้พบเห็นมากนัก

ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้ด้านประวัติและองค์ประกอบทางดนตรีของเพลงดีเกีย โดยศึกษาการสอนของครูในโรงเรียนที่ได้นำข้อมูลเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านดังกล่าวไปเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนในโรงเรียน ประจำอำเภอเกาะยวน้อย จากเรียนการสอนในเชิงการอนุรักษ์สามารถทำให้ การสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีมีความน่าสนใจมากขึ้นโดยผ่านการนำไปใช้การสอน ใน

รายวิชาสังคม ดนตรี และภาษาไทย ซึ่งเป็นการบูรณาการในชั้นเรียน จากการศึกษา ประโยค วลีต่างๆ ที่มีทักษะการใช้ ภาษาไทย

การใช้วาทศิลป์ในทางภาษาพูด มาเป็นภาษาร้อง จนเกิดเป็นคำสอน หรือคติชน ที่สะท้อนถึงเรื่องราวของสังคม เข้ามาอยู่ในตัวบทเพลง ทำให้เพลง หรือบทเนื้อร้อง มีความหมายในทางที่ดี หรือมีคุณค่าแก่การถ่ายทอด และน่าจดจำ นำไปปฏิบัติได้จริง สิ่งเหล่านี้คือวัฒนธรรมดนตรีในแบบมุขปาฐะ ที่ในแต่ละสังคมที่มีการพัฒนาหรือมีการศึกษาสามารถสืบทอดได้ในเวลาต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาลักษณะสำคัญของเพลงพื้นบ้านดีเกียชุมชนมุสลิมเกาะยวน้อย
- 2.2 เพื่อศึกษาบทบาทของนักเรียนที่มีต่อการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านดีเกีย

3. วิธีการวิจัย

วิธีการวิจัยหรือการเก็บข้อมูลในงานวิจัยเรื่องเพลงดีเกีย ชาวมุสลิม บนเกาะยวน้อย จังหวัดพังงา ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการทางมานุษยวิทยาและศึกษางานเชิงคุณภาพ โดยลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลา 1 ปี โดยการวางแผนการเก็บข้อมูลโดยวิธีต่างๆดังนี้

3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเรื่องเพลงดีเกียผู้วิจัยได้กำหนดประชากรกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ที่มีความสามารถด้านการร้องเพลงดีเกียคือ โต๊ะอิหม่ามเซ็ม กานเรียบ ซึ่งเป็นผู้ที่สามารถร้องเพลงดีเกีย ผู้ให้ข้อมูลรองคนอื่นๆเช่น กลุ่มนักเรียนคนตรีนักเรียนปอเนาะกลุ่มนักเรียนโรงเรียนเอกชน อาจารย์สอนศาสนาอิสลามชาวบ้านเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ ที่มีประสบการณ์ และรู้จักการร้องเพลงดีเกียในพื้นที่เกาะยวน้อย

3.2 เครื่องมือในการวิจัย

3.2.1 การจัดทำแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการวิจัย

การจัดทำแบบสัมภาษณ์ถือเป็นกระบวนการที่สำคัญในการเก็บข้อมูล เรื่องเพลงดีเกีย โดยผู้วิจัย ตั้งประเด็นคำถาม ตามวัตถุประสงค์ ที่แบ่งตามหัวข้อต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมครบถ้วนที่สุด ได้แบ่งข้อมูลการสัมภาษณ์เป็น 2 ส่วน

- 1) ชุดคำถามสำหรับกลุ่มเป้าหมาย ในเรื่องที่ถูกผู้วิจัยศึกษา ได้แก่ ผู้รู้และผู้ที่เกี่ยวข้องในเพลงดีเกีย เช่น โต๊ะอิหม่ามเซ็ม กานเรียบ และบุคคลที่ขับร้องเพลงดีเกียจำนวน 8 คน โดยมี ประเด็นการตั้งคำถาม เช่น ประวัติที่มา เพลงดีเกีย เนื้อหาและความหมายของเพลง จำนวนเพลง วิธีการร้องเพลง การสืบทอด บทบาทที่สำคัญในการนำไปใช้

- 2) ชุดคำถามสำหรับกลุ่มบุคคลอื่นๆเช่นชาวบ้านและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับการร้องเพลงดีเกีย เจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆที่มีประสบการณ์ ในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงดีเกีย โรงเรียนเอกชนที่สอนศาสนาอิสลามที่เคยมีส่วนร่วม ในการสืบสานเพลงดีเกีย ซึ่งคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เป็นรูปแบบคำถามปลายเปิดเช่นเดียวกับแบบคำถามชุดแรก โดยครอบคลุมคำถามในเรื่อง ประวัติส่วนตัว ประสบการณ์แรกเริ่มเกี่ยวกับเพลงดีเกีย การมีส่วนร่วมกับ

เพลงดีเกียในด้านต่างๆ ความสนใจส่วนตัวต่อเพลงดีเกีย ความสนใจในการร้องหรือเข้าร่วมฟังการร้องเพลง รวมทั้งแนวความคิดในความตระหนักในการถ่ายทอด และสืบทอดเพลงดีเกีย

3.3 การศึกษาจากเอกสาร

ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลทางเอกสาร สำหรับเพลงในพิธีการต่างๆ ของชาวมุสลิมในพื้นที่การวิจัย เพื่อทำความเข้าใจกับองค์ความรู้เบื้องต้น เพื่อสะดวกต่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ได้แก่ เอกสารทางราชการ เอกสารทางวัฒนธรรม เอกสารชุมชน วารสาร ตำรา และสิ่งพิมพ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัยเช่น การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเพลงดีเกีย

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยการนำข้อมูลที่ได้จากกรเก็บรวบรวมจากเอกสาร และข้อมูลภาคสนามที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลคือการนำข้อมูลที่ได้อมาจากภาคสนามและการค้นจากเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมาถอดเสียงดนตรีและเสียงในการสัมภาษณ์ โดยจำแนกจัดแบ่งเป็นหมวดหมู่เมื่อข้อมูลทั้งหมดครบถ้วนแล้ว จึงนำเอาหลักการและทฤษฎีทางมานุษยวิทยาการวิเคราะห์ในด้านต่างๆ

3.5 การนำเสนองานวิจัย

เมื่อผู้วิจัยได้ลงพื้นที่และเก็บข้อมูลทั้งจากการสัมภาษณ์ชาวบ้านและการค้นคว้าจากงานเอกสารแล้ว จึงนำมาวิเคราะห์ในเนื้อหา ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติและขั้นตอนของเพลงดีเกียตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อนำมาเรียบเรียงให้ครบถ้วนจากนั้น จึงดำเนินการ การนำเสนอแก่คณะกรรมการผู้ตรวจเพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้ครบถ้วนตามคำแนะนำ เพื่อจัดทำเป็นรายงานวิจัยที่สมบูรณ์

4. ผลการศึกษา

4.1 การศึกษาลักษณะเพลงดีเกีย

ผลการศึกษาในวัตถุประสงค์ข้อที่ หนึ่ง เกี่ยวกับเพลงดีเกียพบว่า “เพลงดีเกีย” มีลักษณะที่สามารถเรียกว่า “กลอนชาวบ้าน” ที่ผูกขึ้นมาจากเรื่องราวการดำเนินชีวิตของคนบนเกาะในอดีตจนกลายเป็นพื้นบ้านที่เกิดขึ้นมาในสังคมของชาวไทยเชื้อสายมุสลิมบนเกาะยาวน้อย จังหวัดพังงา ผู้วิจัยได้เข้าสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จากชาวบ้านผู้สูงอายุกว่า 70-80 ปี ได้เล่าว่าเพลงดีเกียเกิดขึ้นในช่วงเวลามานานแล้ว คนบนเกาะส่วนใหญ่จะรู้จักเพลงดีเกีย โดยทั่วไปชาวบ้านในชุมชนเกาะยาวน้อย ส่วนใหญ่จะออกเสียงเป็นภาษาท้องถิ่นว่า “ว่าดีเกีย” จากที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ครั้งแรกจะได้ยินชาวบ้านบางคนกล่าวเป็นภาษาใต้ด้วยกันเองว่า “ต่อเข้ามีงานนิกะห์เขา “ว่าดีเกีย” กัน มาฟังกันมาย” แปลเป็นภาษากลางว่า ฟรุ้งนี้เข้ามีการแต่งงาน และมีการร้องเพลงดีเกียจะมาฟังกันหรือไม่” ในบริบทหมายถึงการส่งข่าว ถึงกันต่อกันว่าของชาวบ้านกันว่ามีการมงคลที่จะเกิดขึ้นในวันฟรุ้งนี้ จะมีการร้องเพลงดีเกียกันจะเข้าร่วมการร้องหรือไม่ ดังนั้นเพลงดีเกียจึงเป็นสื่อพื้นบ้านที่ใช้ร้องในพิธีการนิกะห์ หรือใช้ในขั้นตอนพิธีการสู่ขอที่เรียกว่า “ตำหนิง” ซึ่งเป็นภาษาเฉพาะของคนบนเกาะยาวที่บอกถึงความเป็นมาทางวัฒนธรรมที่เป็นที่รู้จักกันดีในท้องถิ่นว่าเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ของชาวมุสลิม

บนเกาะที่สร้างบรรยากาศของประเพณีแบบเดิมและความเป็นสิริมงคลในการดำรงชีวิตของชาวเกาะ ยาวน้อยโดยถือปฏิบัติมาตลอด

องค์ประกอบและลักษณะสำคัญของคณะขับร้องเพลง ดีเกีย ประกอบไปด้วย ผู้ขับร้องจำนวน 10-15 คน รวมถึงนักดนตรีผู้เล่นไวโอลินและผู้ที่ทำหน้าที่ตีกลอง ที่เรียกว่า โทน รำมะนา หรือกลองสองหน้า การร้องเพลงดีเกีย ไม่มีการเต้นรำหรือการเคลื่อนไหวร่างกายใดๆ วัตถุประสงค์ของการแสดงการร้องดีเกียมีไว้เพื่อการสั่งสอนและอวยพรคู่บ่าวสาวในงานแต่งงาน การแนะนำการใช้ชีวิต ให้อยู่อย่างมีความสุขและประพฤติดีในทางศีลธรรม การว่ากล่าวตักเตือนสามี ภรรยา ในการวางตัวต่อกันและกัน

รวมไปถึงการประพาศิตัวต่อพ่อแม่ของแต่ละฝ่าย คำสอนต่างๆจากเพลงดีเกีย มาจากพื้นฐานของ คำสอนในศาสนาอิสลาม พื้นฐานของศาสนาคืออิสลามทำหน้าที่เป็นการโน้มน้าวจิตใจของคนในชุมชน เกาะยาวน้อย

4.1.1 ดีเกียพาบ่าว

การร้องเพลงดีเกีย “พาบ่าว” ที่หมายถึงช่วงเวลาที่ยังมีนักร้องดีเกียมีการนำพาเจ้าบ่าวและกลุ่มของญาติเดินเข้าสู่ตัวบ้านของเจ้าสาว ซึ่งมีลักษณะเหมือนกับการแต่งงานของชาวพุทธทั่วไป โดยการพาบ่าว จะให้เจ้าบ่าวและผู้ร้องเพลงดีเกียตั้งขบวนก่อนถึงตัวบ้านเจ้าสาว ระยะห่างซึ่งแล้วแต่ความเหมาะสม จากนั้นเริ่มเดินนำไปพร้อมๆกัน โดยการร้องเพลงดีเกียขึ้นตอนนี้ จะถูกร้องขึ้นในขั้นตอนแรกของพิธี โดยเจ้าบ่าวจะเดินอยู่ตรงกลาง ที่ล้อมรอบด้วยคณะร้องเพลงของโต๊ะอิหม่ามเข้มและญาติผู้ใหญ่ฝ่ายเจ้าบ่าวโดยจะเดินตามหลังมาใกล้ๆกันระหว่างเดินเข้าสู่ตัวบ้าน จะมีการร้อง เพลงดีเกีย ที่เกี่ยวกับ การความดีดีของอัลลอฮ์ และใช้ชีวิตของเจ้าบ่าวและเจ้าสาวในชีวิต หลังจากแต่งงาน โดยตลอดเส้นทางเพลงจนถึงตัวบ้านเจ้าสาว โดยอาจจะมีการตั้งขบวน และมีการ กั้นประตูเงินประตูทองในส่วนหน้าบ้านหรือในบ้านตามประเพณี ซึ่งคณะขบวน ของเจ้าบ่าวเดินมาถึง ใกล้บริเวณบ้านเจ้าสาว คณะร้องเพลงร้องยังคงยืนล้อมเจ้าบ่าวเพื่อร้องเพลงดีเกีย ไปเรื่อยๆจนถึงตัว งานที่มีผู้ใหญ่ที่รอการทำพิธีนั่งล้อมวงกันอยู่เพื่อการนิเคห์โดยในระหว่างนั้น เจ้าสาวยังคงเก็บตัวอยู่ ในห้องเพื่อรอเจ้าบ่าวเดินไปรับออกมาจากห้องและพาเจ้าสาวออกมาพบแขกในงาน เนื้อเพลงช่วงพาบ่าว

“ผมขอกล่าวและเล่าความพี่น้องอิสลามแล จงจำให้ดีๆ
จำเสียให้มัน ปฏิบัติกายี เพื่อปล่อยอัคคีในวันโลกหน้า
จำเสียให้มัน ปฏิบัติกายี เพื่อปล่อยอัคคีในวันโลกหน้า
ลูกคนอิสลามพวกท่าน จงจำเสียให้ดีเถิดนา
ผมคิดไม่ลืมนับได้มีอา คนแก่ชราอย่าได้เกรงใจ
ว่าเป็นข้อปราชัยทั้งหลายจงเก็บใส่ใจ”

4.2 บทบาทของนักเรียนโรงเรียนเกาะยาวน้อยต่อเพลงดีเกีย

บทบาทการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมโรงเรียนเกาะยาวน้อย จาก การนำเพลงดีเกีย มาใช้นั้น ผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมในการจัดรูปแบบโดย เข้าร่วมการทำพิธีดีเกีย เพื่อ บันทึกเสียงในงานพิธีและนำมา ถ่ายทอดให้กับ นักเรียนโรงเรียนเกาะยาว โดยการอธิบายเนื้อหาของ

เพลง ในแง่มุมทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของเพลงที่เกี่ยวข้องในรายวิชาสังคมศึกษา โดยมี ครูประจำ
ในรายวิชาเป็นผู้ดูแล ให้มีกิจกรรมต่างๆในงานวิชาการที่ได้นำเอาการศึกษาในรายวิชาดังกล่าว
ออกมาเผยแพร่เช่น

4.2.1 การจัดการประกวดการร้องเพลงดีเกีย

การแข่งขันการร้องเพลงเกีย ซึ่งเป็นการกำหนด ให้นักเรียนในระดับชั้น
ต่างๆที่ได้เรียนในรายวิชาดนตรีมีส่วนร่วมในการร้องเพลงพื้นบ้าน เข้าร่วม การร้องในชั้นตอนต่างๆที่มี
มากกว่า 4 ชั้นตอนเช่น การร้อง ดีเกียพาบ่าว การร้องเพลงสอนหญิง การร้องเพลงดาัยยโดย
กำหนดให้มีการแข่งขันในทุกภาคการศึกษา จากการใช้หลักของดนตรี เช่น การร้องทำนองถูกต้อง
การร้องจังหวะถูกต้อง การบูรณาการกับวิชาภาษาไทยเช่นการออกเสียงอักษรสระลูกวีส

4.2.2 การจัดการตอบปัญหาประวัติศาสตร์เพลงดีเกีย

จากการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ผู้สอนได้ทบทวนการร้องเพลงดีเกีย ที่มี
ชั้นตอนต่างๆและเนื้อหาของเพลงที่เกี่ยวข้องกับสังคม การเป็นอยู่ของคนบนเกาะ เรื่องราว
ของอัลลอฮ์ ที่อธิบายบทบาทของชาวมุสลิมในเนื้อเพลง โดยมีเพลงดีเกียเป็นแกนหลักในการศึกษา
ข้อมูลต่างๆ ทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการเป็นอยู่มากขึ้น

5. อภิปรายผลการศึกษา

เพลงดีเกียของชาวเกาะยวน้อยมีความหมาย ที่มาจากพื้นฐานเดียวกับคำว่า ดีเกีย ที่เป็น
ที่มาของการแสดงดีเกียบาร์ต ดีเกียบานอ หรือดีเกียฮูลู ที่มีการแสดงอยู่ทั่วภาคใต้ การแสดงดีเกีย
ต่างๆเหล่านี้ มีพื้นฐานจากการร้องเพลงอวยพรพระเจ้าในศาสนาอิสลาม การกล่าวถึงคุณงามความดี
ของศาสดา การพัฒนา เพลงดีเกีย ได้ถูกปรับเปลี่ยน ไปตามท้องถิ่น การเพิ่มเครื่องดนตรี หรือการ
ปรับเปลี่ยนเนื้อร้อง ให้เข้ากับพิธีการต่างๆ ส่วนดีเกียที่พบในประเทศมาเลเซีย ได้รับอิทธิพลมาจาก
ชาติอาหรับ หรือประเทศทางตะวันออกกลางที่มีวัฒนธรรมทางด้าน การร้องที่เป็นทำนองนำมาสู่การ
ร้องเพลงดีเกียสำหรับพิธีการแต่งงานของชาวมุสลิมแพร่กระจายอยู่ทั่วประเทศไทยและมาเลเซียที่มี
ชาวมุสลิมอาศัยอยู่ การแพร่กระจายเข้ามาในประเทศไทยตอนล่าง บริเวณเกาะยวน้อยนั้น จากการ
สัมภาษณ์ในงานวิจัยขั้นนี้ผู้วิจัย ได้สอบถามผู้สูงอายุที่จำความเกี่ยวกับเรื่องราวในอดีต ทราบว่าถูก
นำมาจากประเทศมาเลเซียโดยผู้นำทางศาสนาในอดีต ที่เดินทางไปศึกษาภาษาอาหรับ หลังจากนั้น
เมื่อกลับบ้านเกิดจึงถ่ายทอดให้กับคนบนเกาะ

การร้องเพลงดีเกียประกอบด้วยบทดีเกียหลายบท โดยการว่าดีเกียกันแต่ละบท ขึ้นอยู่กับ
โต๊ะอิหม่ามว่าจะนำขึ้นดีเกียในช่วงไหน ไม่มีขั้นตอนที่กำหนดตายตัว ซึ่งในแต่ละบทไม่ได้มีชื่อเพลง
แต่จะใช้การจัดกลุ่มเพลง ที่เรียกตามตัวเนื้อหา เช่น หากเป็นบท ที่ว่าด้วยเรื่องการสอนการวางตัวของ
ภรรยา ก็จะเรียกว่า “ดีเกียสอนหญิง”ขั้นตอนในการร้องดีเกียในช่วงพาบ่าวอยู่ในขั้นตอน 2 ขั้นตอน
คือ “การพาบ่าว”(การเดินทางนำเจ้าบ่าวเข้าตัวบ้านของเจ้าสาว) และ “พิธีตำหนิง”(เป็นชื่อเรียก
เฉพาะที่ เกาะยวน้อย หมายถึงการทำพิธี) การพาบ่าว หมายถึงการเดินทางนำเจ้าบ่าวเข้าสู่ตัวบ้าน
เจ้าสาว หลังจากนั้น เมื่อเข้าตัวบ้านซึ่งการร้องเพลงดีเกียจะอยู่ในขั้นตอนของการเลี้ยงหลังจากการนิ
กะห์ หรืออาจจะทำการนิกะห์ก่อนวันงานเลี้ยง โดยอาจจัดก่อนหน้าวันเลี้ยงไม่กี่วันซึ่งไม่ห่างกันมาก
หรือจะทำการนิกะห์ ร่วมกับจัดงานเลี้ยงในวันเดียวกันก็ได้ โดยการนิกะห์จะอยู่ในช่วงต้นของพิธีการ

เมื่อเสร็จพิธีการ นิเกห์หรือต่าหนิง จึงจะพาเจ้าบ่าวเข้าสู่ห้องเจ้าสาว ในช่วงนี้มีการร้องเพลงตีเกียใน
ห้อง

บทบาทของการศึกษาภายใต้ประวัติของเพลงตีเกีย สามารถถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆให้กับ
นักเรียนได้เป็นอย่างดี เพลงตีเกียประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ที่อยู่ในสังคมมานาน มีประโยชน์ในการเรียน
การสอนต่างๆเช่น ศาสตร์ทางดนตรี การร้องและการเอื้อนทำนอง สามารถใช้ในทักษะการร้องเพลง
โดยเฉพาะ การศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น ในรายวิชาภาษาไทย สามารถนำเอา การเรียงคำ ประโยคที่
ถูกประพันธ์ขึ้นมาในการว่ากลอนแต่ละครั้ง จะมีคำคล้องจองที่มีลักษณะเป็นโครงสร้าง และสังคม

6. สรุปผลการศึกษา

6.1 เกี่ยวกับเพลงตีเกีย

ลักษณะการร้องเพลงตีเกียของ คณะใต้ะอิม่ามเซ็ม เป็นทำนองที่เป็นประโยชน์ตาม
รูปแบบของ เพลงทำนองเดี่ยว (strophic form) เป็นรูปแบบของเพลง ที่ใช้เพลงไม่กี่ทำนอง แต่ใช้
เนื้อร้องที่เปลี่ยนไปตามบริบทของเนื้อเพลง การร้องเพลงตีเกียของใต้ะอิม่ามเซ็ม ได้ลำดับของการ
ร้องไปตามสถานการณ์ จังหวะอาจจะไม่ครบตามจำนวนห้องเพลง แต่สามารถจับใจความเนื้อร้อง
ทำนอง และประโยคเพลงได้ ลักษณะการร้องและทำนองในระดับเสียงเอื้อนที่มีระดับเสียงแบบ
ครึ่งเสียงอยู่จำนวนมาก เพลงหนึ่งเพลงจะมีห้องเพลง มากกว่า ๓๐ ห้องเพลง โดยจะร้องร่วมกันเป็น
หมู่ บางครั้ง ญาติของทั้งสองฝ่าย สามารถเข้าร่วมร้องประสานหรือมีการร้องรับกันบ้าง แต่ในการ
สัมภาษณ์ในการลงสนามใต้ะอิม่ามเซ็ม ครั้งนี้ได้ทำการบันทึกเสียงเอาไว้ทั้งผู้ให้ข้อมูลหลักเพียงคน
เดียว และนักร้องทั้งหมด โดยไม่มีเครื่องดนตรีประกอบ นอกจากนั้นขณะร้อง ผู้ร้องได้อธิบายเกี่ยวกับ
การเอื้อนเสียงว่าจะต้องฝึกร้อง เป็นวรรค และจะต้องสอนการเอื้อนให้กับสมาชิกในวงอย่างสม่ำเสมอ
เพลงตีเกียจัดอยู่ในประเภทเพลงพื้นบ้าน ที่เน้นการร้องเสียส่วนใหญ่ ในอดีตใช้
เครื่องดนตรีเป็นเครื่องประกอบจังหวะ ตัวดนตรีและการสืบทอดแบบ มุขปาฐะ มีลักษณะคล้ายเพลง
บอก ของประเพณีของชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช การใช้ทำนอง มีความคล้ายกับทำนองบทสวด
อาหรับ โดยการร้องเป็นเนื้อร้องที่ร้องไปเรื่อยๆ เป็นมีเพียงทำนองคล้ายกันๆในแต่ละท่อนของเพลง
หรือในทางดนตรีสากลเรียกว่า มีระบบบันไดเสียงแบบ ฮาร์โมนิกไมเนอร์ (Harmonic Minor Scale)
ซึ่งเป็นลักษณะดนตรีที่มักปรากฏ ในแถบภูมิประเทศ อาหรับ อินเดีย และตะวันออกกลาง โดยเฉพาะ
ในบทสวดโบราณของชาวอาหรับที่ใช้สรรเสริญพระเจ้า ที่ใช้สำหรับสวดสรรเสริญศาสนาในศาสนา
อิสลาม

6.2 เกี่ยวกับบทบาทของเพลงตีเกียต่อนักเรียนโรงเรียนเกาะยาวน้อย

เยาวชนที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับเพลงตีเกียครั้งนี้ สามารถที่จะเข้าใจเกี่ยวเรื่องราวเกี่ยวกับ
ดนตรีพื้นเมืองของบรรพบุรุษในแง่ของการศึกษา ผ่านทางการเรียนการสอน และเพื่อให้เกิดรูปแบบที่
ชัดเจนผู้วิจัยได้มอบโน้ตเพลงและการบันทึกเสียงให้กับโรงเรียนเกาะยาวน้อยซึ่งสามารถที่จะใช้ในการ
เรียนการสอนสำหรับนักเรียนรุ่นต่อไป

แนวทางการอนุรักษ์เพลงตีเกียสำหรับชุมชน ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการแสดงการร้อง
เพลงตีเกียจากการแข่งขัน โดยนำไปใช้ในการสอนการร้องเพลง และการจัดประกวด โครงการ

เผยแพร่เพลงดีเกียในชุมชน และการบันทึกเสียงร้องในระบบการบันทึกเสียง จุดประสงค์เพื่อต้องการให้เป็นประเพณีการร้องเพลงดีเกียเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเกาะยาวน้อยและมีหลักฐานการเรียนรู้ เพราะปัจจุบันผู้ที่สามารถร้องเพลงประเภทนี้ มีอายุเฉลี่ย 70-90 ปี และไม่มีผู้สืบทอดอย่างจริงจัง ดังนั้นการสืบทอดจึงจำเป็นจะต้องใช้ความสามารถของคนรุ่นใหม่

7. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำหรับการศึกษาเพลงดีเกียนั้น พบว่าปัญหาในการลงพื้นที่วิจัยนั้น เป็นการศึกษาข้ามวัฒนธรรมและศาสนา ดังนั้นการเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษางานทางวัฒนธรรมรูปแบบนี้ จึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรศึกษาประเพณีเฉพาะของศาสนาอิสลามอย่างละเอียด ทั้งด้านอาหาร การวางตัว การสัมภาษณ์ การเข้าใจในการเป็นอยู่ ช่วงเวลาถือศีลอด รวมถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับความเหมาะสมในสังคมท้องถิ่นและมีเสนอแนะดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป ที่ผู้วิจัย คศึกษางานวิจัยทางด้านมานุษยวิทยาดนตรีครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แนวคิดในด้านการสร้างสรรค์งานให้เกิดประโยชน์ จากงานวิจัยเรื่องการศึกษาวงกกับการเก็บข้อมูลภาคสนาม เป็นการผสมกันระหว่าง ดนตรีวิทยาและการศึกษา ที่มีประโยชน์เยาวชนดังนั้น การปรับเปลี่ยนวิธีการที่จะนำมาซึ่งประโยชน์นั้น ผู้วิจัยท่านอื่นสามารถดัดแปลงไปตามสาขาวิชาที่ตนเองถนัด เช่นกัน

7.2 ข้อเสนอแนะในงานวิจัย ผู้วิจัยเสนอว่า การเตรียมตัวสำหรับการตั้งประเด็นคำถามนั้น มีความสำคัญมาก เนื่องจากการใช้เวลาในการสัมภาษณ์นั้น มักจะมีปัญหาทางด้านเสียงรบกวน และการได้มาซึ่งข้อมูลที่ไม่ชัดเจน ดังนั้น การศึกษาปัญหาอย่างละเอียดก่อนที่ผู้วิจัยจะเข้าเก็บข้อมูลจึงควรมีการเตรียมความพร้อมอย่างดี

8. บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2549) ก. “สื่อพื้นบ้าน : อาสารับสารสร้างสุขภาพ” ใน สื่อพื้นบ้าน ขานรับสุขภาพ. กรุงเทพฯ.: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กิตติมา ชาญวิชัย. (2554). เพลงพื้นบ้านในจังหวัดพิษณุโลกในมิติของการสื่อสารทางวัฒนธรรม. วารสารวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร. ปีที่ 6. ฉบับที่ 2. เดือนเมษายน - กันยายน 2554.
- วาริพินมงคลสมัย (2549). บำบัดติกลองแข่งฟ้าบ่าตีขี้ม้าแข่งตะวัน : สื่อสารสุขจากการไม่เป็นหนี้. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- Jean-Paul G. Potet. (2013). *Arabic and Persian Loanwords in Tagalog*. Lulu press United of America.